
Studentská konference UNICA, Řím 22. – 25.9.2010

Studentská konference UNICA, Řím 22. – 25.9.2010

Ve dnech 22. – 25. 9. 2010 se uskutečnila v Římě v pořadí již šestá Studentská konference UNICA (Network of Universities from the Capitals of Europe/Síť univerzit evropských hlavních měst), které se zúčastnilo 249 studentů z 30 zemí Evropy. Jedním z klíčových cílů této organizace je podpořit kvalitu ve vzdělávání, integraci a vzájemnou spolupráci členských univerzit. Důležitou misí sítě UNICA je také začlenit univerzity střední a východní Evropy do oblasti evropského terciárního vzdělávání.

UNICA pracuje jako informační základna o evropských iniciativách, programech a podporuje společné projekty. O výsledcích své činnosti informuje evropské instituce a vlády na národní, regionální a obecní úrovni. Organizaci zastupuje 42 univerzit ze zemí Evropy se 150 000 akademickými pracovníky a 1 500 000 studenty.

Koloseum, Řím

V letošním roce dostalo 6 studentů z Univerzity Karlovy v Praze příležitost se tohoto vrcholného studentského setkání zúčastnit a zastupovat Českou republiku v otázkách aktuálních problémů terciárního vzdělávání v Evropě. Nominovány byly studentky z Pedagogické fakulty UK v Praze: Nina Horáková (AJ – Pedagogika), Marie Höschlová (Učitelství pro 1. stupeň ZŠ), Jana Korábová (Učitelství pro 1. stupeň ZŠ), Pavla Koukalová (Učitelství pro 1. stupeň ZŠ), Jaroslava Lojdová (AJ – HV) a Tereza Petráňová (NJ – D). Tým českých delegátek vedla PhDr. Jana Stará Ph.D., která byla na studentské konferenci v Římě osobně přítomna a spolu s ostatními tutory z evropských zemí projednávala návrhy na nové iniciativy v organizaci příštích ročníků SC UNICA. Studentská konference se koná každý druhý rok v jednom z hlavních evropských měst. Letošní ročník probíhal pod patronací Giorgia Napolitana, prezidenta Italské republiky, a Androuly Vassiliou, evropské komisařky pro vzdělávání, kulturu, multilingvizmus a mládež, za podpory tří římských partnerských univerzit: Sapienza, Tor Vergata, Roma Tre, ve spolupráci s univerzitou Foro Italico. Konference se

nesla v duchu oslav 20. výročí založení této organizace. Studentské konference však započaly svou tradici až v roce 2000, kdy se studenti shromáždili v Berlíně, aby diskutovali o tématu Utváření Evropy. V roce 2002 projednávali delegáti jednotlivých evropských zemí v Londýně Budoucnost Evropy. V Amsterdamu se v roce 2004 diskutovalo o tématu, které je aktuální i dnes: Jednota a rozdílnost v Evropě: Otázka identity. Pařížská konference UNICA si v roce 2006 vzala pod drobnohled téma Univerzita – město – občanství. Konference ve Varšavě se v roce 2008 konala pod dynamickým názvem Dobyjme Evropu : Příležitosti a výzvy pro mladé lidi. A letošní ročník byl zastřešen tématem Evropa očima studentů. Elektronickým hlasováním si studenti sami zvolili 10 nejzávažnějších témat, kterými se chtějí během diskusních fór zabývat: 1. Internacionalizace univerzit: výzvy a problémy, 2. Programy evropské mobility (Erasmus, Erasmus Mundus, Leonardo da Vinci, Marie Curie,...): do roku 2020 až 20% mobilita?, 3. Jaká je role univerzit v současné společnosti?, 4. Jednota a rozdílnost v Evropě: problém multikulturalismu, 5. Inovace, formální a neformální vzdělávání: mohou univerzity rozvíjet kreativitu studentů?, 6. Boloňský proces a rozvoj evropského terciárního vzdělávání: kvalita, zaměstnatelnost a sociální otázky. 7. Studentská mobilita, rozšíření a sjednocení EU, 8. Prestižní univerzity s nízkými poplatky: je to možné? Jak si vybrat nejlepší univerzitu?, 9. Trvale udržitelný rozvoj a ekologičtější univerzity., 10. Odborné a osobnostní dovednosti: pomáhají evropské univerzity studentům rozvíjet obě?

Program mezinárodní studentské konference byl zahájen ve středu 22. 9. 2010 slavnostním přivítáním rektorů všech čtyř hostujících římských univerzit: Luigi Frati (rektor Sapienza University of Rome), Renato Lauro (rektor University of Rome „Tor Vergata“), Guido Fabiani (rektor Roma Tre University) a Paolo Parisi (rektor University of Rome „Foro Italico“). K slavnostní atmosféře přispěl také působivý projev evropské komisařky Androuly Vassiliou, která zdůrazňuje potřebu reformy univerzit, podílejících se na ekonomickém a sociálním chodu společnosti, zejména v době ekonomické krize. Během následujících dvou dnů (23. - 24. 9. 2010) jsme intenzivně pracovali ve skupinách cca třiceti účastníků s mezinárodním obsazením. Měli jsme k dispozici 10 hodin pro diskuze a řešení závažných otázek terciárního vzdělávání (mezi nejzávažnější patří podle evropské komisařky Vassiliou internacionalizace a inovace univerzit, studentská mobilita, multikulturalismus nebo boloňský proces). Každé z deseti diskusních fór mělo svého předsedu, který se aktivně angažuje v některé z evropských studentských organizací (ESN – Erasmus Student Network / Studentská síť Erasmus, ESU – European Student Union / Evropská unie studentů). Struktura diskuzí byla závislá na interní dohodě každé skupiny, jedno jim však bylo společné: abychom mohli dojít ke společnému konsenzu, bylo zapotřebí mít vysokou dávku tolerance, úcty k odlišnosti a pochopení pro odlišný názor, který je založený na socio-kulturních rozdílech. Každému z účastníků bylo organizátory přiděleno jedno téma, na které se během několika předešlých měsíců připravoval prostřednictvím online diskuzí a studiem odborné literatury. Důkladná příprava byla potřebná vzhledem k časovým omezením v samotném průběhu konference. Ráda bych přiblížila její průběh a témata, kterými se jednotlivé delegátky v diskusních fórech zabývaly.

Otázku internacionalizace univerzit podrobně rozebíralo první diskusní fórum. Jeho účastníci danou problematiku specifikovali do šesti dílčích podtémat: mobilita studentů a učitelů, jazyk, financování, specializace univerzit, informace a komunikace. V malých skupinách se podařilo dospět ke konkrétním návrhům, které by pomohly usnadnit fenomén internacionalizace univerzit. Jak česká delegátka Pavla Koukalová dodává: “Za klíčové bylo považováno především postupně zavedení lingvy franky, která je podmínkou plnohodnotné mezinárodní spolupráce. Zdůrazněna byla role zahraničních informačních center na univerzitách a nutnost jejich zkvalitnění prostřednictvím pravidelného školení pracovníků. Navrhli jsme také vytvoření mezinárodní online databáze univerzit, která by obsahovala jednotným způsobem zpracované informace o institucích, zároveň by umožňovala vkládání příspěvků studentů a učitelů a jejich vzájemnou komunikaci.”

Týmová práce v malých skupinách

Druhé diskusní fórum bylo zaměřeno na problematiku studentské mobility v Evropě. Najít společné průniky a dojít ke společným závěrům bylo obtížné, tvrdí Marie Höschlová, protože každá země se v současné době potýká s jinými

problémy. V závěru se však zástupci shodli na několika návrzích, které by mohly pomoci globálně zvýšit a zkvalitnit mobilitu. Delegáti se v této souvislosti dohodli na nutnosti podpořit finančně méně prosperující státy Evropy a zajistit tak větší rovnováhu mezi vyjíždějícími a přijíždějícími studenty. Zavedením studentských organizací, zajištěním ubytování pro studenty hostující univerzitou a zjednodušenou administrativou by se podle účastníků konference zlepšila organizace výměnných pobytů. Dalším z důležitých momentů diskusního fóra byla otázka jazyků a uznávání předmětů. Česká delegátka Marie Höschlová k problematice dodává: „Návrhem bylo navýšení počtu kurzů vyučovaných v angličtině a zavedení jazykových kurzů pro vyjíždějící studenty již na domácí a po výjezdu i na hostitelské univerzitě. Tzv. „learning agreement“ potvrzená přímo pedagogy před odjezdem by měla zabránit problémům uznávání kreditů po návratu.“ Vyšší prestiži výměnných pobytů by pomohlo zvýšení mobility učitelů a zavedení srovnatelných podmínek pro zahraniční a domácí studenty. Na popularizaci výměnných pobytů by se měly podílet vlády jednotlivých států, měly by se zřídit centrální webové stránky s potřebnými informacemi a nezanedbatelná je podle zástupců mnoha evropských zemí také podpora studentů se zkušenostmi z výměnných pobytů, aby motivovali své kolegy. Do diskusí svými zkušenostmi ze zahraničních pobytů přispívala také Tereza Petráňová.

Třetí diskusní fórum začalo rozehřívacím brainstormingem, kdy každý z účastníků si našel tři partnery, se kterými diskutoval o nejzávažnějších otázkách role univerzit v současné společnosti. Aktivita měla význam pro vytyčení společných průníků, kterými jsme se v rámci debat zabývali. Norský chairman pro naše diskusní fórum, Magnus Malnes, si připravil PowerPointovou prezentaci, která nám dala nové podněty pro zamyšlení nad daným tématem. Otázky, které nám pomohly zformulovat konkrétní předměty diskusí, byly následující: Jak se změnila role univerzit v čase a co můžeme od univerzit čekat v budoucnosti?, Jak a kým by měla být definována role univerzit?, Jaká je mise univerzit?, Co od univerzity očekávají studenti a co společnost?. Společně jsme vytyčili čtyři okruhy, které jsme během studentské konference rozpracovali do konkrétních doporučení rektorům univerzit, evropským komisařům, výborům, EU, síti UNICA a mnoha dalším významným institucím. Zmíněné okruhy zahrnují: 1. Role univerzit v řešení problémů; globální krize a výzvy; závazky vůči veřejnosti, 2. Rovnost příležitostí a sociální dimenze (včetně financování univerzit); kvalita ve vzdělávání a výzkumu, dostupnost vysokoškolského vzdělání, 3. Mise vzdělání a 4. Řízení a autonomie univerzit; Kdo určuje roli?. Během dvoudenních diskusí jsme dospěli k těmto závěrům: AD 1. Vědci by měli být spoluzodpovědní za politická rozhodnutí, která se týkají řešení problémů od místních po globální (změna podnebí, finanční krize, lidská práva, přírodní zdroje, aj.); Bylo by dobré, kdyby vlády (např. Evropský parlament) sestavily národní a mezinárodní komise expertů na problematice oblasti; Uzavřené komunity univerzit by měly být více otevřené veřejnosti (televizní debaty, semináře, diskuse, přednášky, workshopy,...) poskytnutím informací v odborných oblastech; Vzájemná spolupráce veřejnosti a univerzit: absolventi dávají nové podněty pro inovaci univerzit a univerzita zpětně zajišťuje programy celoživotního vzdělávání; Univerzity by neměly produkovat pouze odborníky, ale zároveň odpovědné občany. Odpovědnost by měla být osobní, sociální a etická (využití vzdělání pro dobro společnosti) na místní, národní i mezinárodní úrovni. Vysokoškolští pedagogové by měli být vedeni k tomu, jak vychovat nejen odborníky, ale v první řadě kvalitní osobnosti; AD 2. Nerovné příležitosti k terciárnímu vzdělání nejsou otázkou národní, ale evropskou – je tedy nutné ji řešit globálně. Účastníci se shodli na nutnosti lepšího provázání sekundárního a terciárního vzdělávání ve prospěch informovanosti studentů o jejich vlastním potenciálu a dispozicím ke studiu. Podle delegátů je třeba zrušit finanční bariéry, které brání talentovaným studentům ze sociálně znevýhodněných rodin ve studiu. Měl by se také sjednotit systém financování a podpory vysokoškolských studentů. Posledním bodem druhé skupiny byla kvalita ve vzdělávání – neměla by být omezena kvantitou a měla by být spojena s vysokým výukovým i lidským potenciálem; AD 3. Studenti se shodli na třech výzvách, které ohrožují budoucnost vzdělání: a. nedostatek komunikace mezi univerzitou a společností, mezi studenty a profesory (návrh delegátů: větší interakce akademických pracovníků s médií, spolupráce studentů na výzkumných projektech), b. nedostatečná aplikace znalostí do roviny praxe, studenti nejsou schopni obstát na trhu práce (návrh delegátů: zavedení praktické výuky na univerzitách), c. netečnost vzdělávacích systémů k transmisi morálních hodnot zpomaluje vývoj společnosti (návrh delegátů: univerzity by měly do své náplně začlenit předávání etických hodnot); AD 4. Podle studentů by měly univerzity být schopny definovat svoji roli autonomně. Do univerzitního parlamentu by měli být přizváni studenti i spolumobčané z řad široké veřejnosti, aby byla role univerzit definována interně, ale i externě. Důležitým bodem jednání také bylo financování univerzit. Účastníci se shodli na nutnosti financování univerzit z více zdrojů, aniž by byly snižovány dotace z veřejného rozpočtu.

Tématem čtvrté skupiny byla Jednota a rozdílnost v Evropě: problém multikulturalismu. Nina Horáková, delegátka za Českou republiku, popisuje průběh fóra: „Celou diskusi jsme zahájili připomenutím abstraktů a představením názorů a pohledů jednotlivých účastníků skupiny na tento složitý a obsáhlý problém. Společnou vizí byla Evropa, kde vedle sebe žijí různé národy, které se vzájemně tolerují a respektují. Shodli jsme se na řešení třech základních problémů, které by usnadnily dosažení této vize: efektivní multikulturní vzdělávání, správná interakce a komunikace mezi národy a zájem politiků na řešení dvou předešlých návrhů. Tato řešení byla dále rozpracována ke konkrétním doporučením: např. zajištění multikulturního vzdělání na všech stupních s důrazem na vzdělávání učitelů nebo zajištění stejné příležitosti k uplatnění příslušníků diskriminovaných skupin tzv. afirmativní akcí (tj. pozitivní diskriminací).“

Páté diskusní fórum se zabývalo tématem Inovace, formální a neformální vzdělávání: mohou univerzity rozvíjet kreativitu studentů?. V samém úvodu se účastníci seznámili s definicí pojmu vzdělávání. V nejširším slova smyslu znamená jakýkoliv skutek nebo zkušenost, která má formativní vliv na myšlení, charakter nebo fyzické schopnosti jedince. Delegáti také definovali termíny „formal education“, „non-formal education“ a „informal education“. Těžištěm diskusí se stal pojem „kreativita“. Původně znamenal schopnost produkovat inovativní myšlenky a převést je do reality. Kreativní proces předpokládal originální myšlení. Postupem času kreativita zahrnovala také lidskou inovaci, zejména ve vědě a umění. To už byl pouhý krůček k zavedení pojmu „kreativní třída“. Profesor Richard Florida z University of Toronto rozumí

pojmem socioekonomickou třídu, která hraje klíčovou úlohu v rozvoji postindustriálních měst. Kreativní třída zahrnuje celou řadu profesí z oblasti vědy, inženýrství, vzdělání, výzkumu, umění aj., jejichž úkolem je vytvořit smysluplné nové formy. Richard Florida ve spolupráci s Irene Tinagli uskutečnili výzkum úrovně kreativity ve 14 zemích Evropy. V 7 z nich představovala kreativní třída více než 25% pracovní síly. Ve třech z nich (Belgie, Nizozemí, Finsko) se údaje dokonce přiblížily americké normě 30%. Mění se role univerzity je úzce spojena s posunem od starší industriální ekonomiky k moderní kreativní ekonomice, která spatřuje ve vědomostech a kreativě zdroje inovace a růstu produktivity. Podle Floridy se v měnících podmínkách rozvoje univerzit uplatňuje tzv. 3T model: talent, technologie a tolerance. Hans Jürgen Eysenck, britský psycholog, známý svými díly o inteligenci a osobnosti, popsal 3 základní faktory kreativity: kognitivní, environmentální a osobnostní. Podle Normana Jacksona, autora knihy *Developing Creativity in Higher Education*, je kreativita morálním záměrem, jak změnit studenty i svět. Být kreativní znamená objevovat, vynalézat, adaptovat, spojit, prozkoumat, syntetizovat a představit si. Přístupů ke kreativě je mnoho. Uvedme však názor britského spisovatele, řečníka a poradce na otázky ve vzdělávání - Kena Robinsona. Sir Robinson tvrdí, že kreativita je proces originálních nápadů, které mají hodnotu. Účastníci konference se zamysleli nad možnostmi inovace univerzit ve prospěch rozvoje kreativity studentů. Delegáti nastínili možné cesty: redukce standardizovaných testů a modelů, aby se upřednostnily individuální zvláštnosti studentů, vytvoření podmínek pro individuální podporu každého studenta na univerzitě, modernizace výukových metod zavedením multimediálních materiálů + rozvoj nových technologií, flexibilní studijní programy, podpora výzkumu jako kreativního procesu, podpora extra-kurikulárních aktivit a mnoho dalších. Posledním bodem, který byl projednáván, byla otázka, jak mohou univerzity přispět k rozvoji kreativity studentů. V zásadě se účastníci shodli na šesti základních bodech: sport; cizí jazyk; umění (hudba, tanec, dramatická výchova,...); mezinárodní spolupráce; studentské asociace, unie a rady a v neposlední řadě výměna studentů.

Konferenci provázely četné rauty

V sobotu 25. 9. 2010 studenti přednesli před celým auditoriem konference závěry ze svých diskusí, které poslouží jako nové podněty pro inovaci terciárního vzdělávání v Evropě. Vznikne tzv. „Rome Declaration“, která bude přednesena na valném shromáždění ve Vídni při oslavách 20. výročí založení sítě UNICA. Závěry budou mít dopad politický i kulturně-společenský.

Poděkování patří Univerzitě Karlově za poskytnutí jedinečné příležitosti se podílet na vytváření budoucí podoby terciárního vzdělávání v Evropě a všem, kteří nám trpělivě poskytovali odborné rady a pomáhali s organizací příprav na konferenci. Tato mezinárodní zkušenost nás obohatila nejen o nové kamarády, ale především o cenné podněty a nový pohled na evropskou spolupráci v oblasti vysokoškolského vzdělávání.

Jaroslava Lojdová

PedF UK, 6.roč., AJ-HV

jlojdova@centrum.cz

Zdroje: <http://www.unica-network.eu>

<http://unicaroma2010.it>

<http://www.wikipedia.org>